

Aan: College van B&W en gemeenteraad van [gemeente Rheden]
Betreft: Houtstook – Steun voor beleid

15-05-2025

Geacht college, geachte raadsleden,

Gedragverandering roept begrijpelijkerwijs weerstand op, zeker als het gaat om thema's die mensen als persoonlijk ervaren, zoals houtstook. Voor veel stokers is het lastig om objectief te beoordelen in hoeverre hun gedrag milieuschade of overlast veroorzaakt. Dat is menselijk. De overheid heeft bovendien jarenlang houtstook geaccepteerd en zelfs voorzien van goedbedoelde stooktips — vaak op advies van de Nederlandse haarden- en kachelbranche.

Ook tijdens de raadsvergadering van 13 mei 2025 bleek dit spanningsveld duidelijk zichtbaar. Onze voorzitter woonde de vergadering bij, zonder in te spreken, juist om ruimte te geven aan inwoners om hun zorgen te uiten — zowel voor- als tegenstanders van houtstook. De reacties in de zaal gaven ons inzicht in wat er leeft bij een groep stokers. Enkele zorgen die we opvingen:

- **Zorg over hoge energiekosten en misleidende keuzes**
Tijdens gesprekken met burgers horen we vaak zorgen over stijgende energiekosten. Een treffend voorbeeld is de volgende inspreker - een vrouw in een sociale huurwoning - die investeerde in een dure houtkachel, in de veronderstelling dat dit goedkoper en duurzamer zou zijn. Hoewel begrijpelijk, blijkt dit in praktijk vaak niet duurzaam: het gebruikte hout is milieubelastend en gekapte bomen dragen niet meer bij aan CO₂-opname. Verontrustend is dat bewoners soms misleid worden door onjuiste of onvolledige informatie, met name vanuit de kachelbranche. Daarom roepen we de raad op te investeren in toegankelijke en eerlijke voorlichting, zodat mensen met beperkte middelen weloverwogen en écht duurzame keuzes kunnen maken. *Bron: a*
- **Ongeloof en onwetendheid** – Veel stokers vertrouwen op de marketing van de kachelbranche, die stelt dat nieuwe Ecodesign-kachels milieuvriendelijk zouden zijn. Deze boodschap blijkt echter niet altijd in lijn met de werkelijkheid. De Reclame Code Commissie heeft hierover onlangs duidelijke uitspraken gedaan: duurzaamheidsclaims moeten feitelijk onderbouwd zijn. De huidige communicatie vanuit de kachelbranche schiet hierin tekort, wat leidt tot misvattingen bij burgers. Ook ministerie I&W heeft haar visie bijgesteld *Bron: a, f*
- **Weerstand en spanningen** – Tijdens de vergadering waren helaas ook signalen van gebrek aan respect richting sprekers die hinder ervaren van houtrook. Pesterige opmerkingen en storend telefoongebruik bracht de nodige onrust. Het toespreken door de voorzitter van de vergadering gaf helaas geen verbetering.
- **Petitie die aangeeft dat verantwoord stoken mogelijk is**, zonder enige feitelijke onderbouwing. Inmiddels geven RIVM, PBL, Milieu Centraal en ministerie I&W aan dat verantwoord stoken niet mogelijk is. *Bron: b en c*

Om deze redenen willen wij u nadrukkelijk oproepen om vast te houden aan de voorgestelde beleidsstrategie van het college. Daarnaast vragen wij aandacht voor heldere, eerlijke en feitelijk onderbouwde voorlichting richting uw inwoners. De landelijke campagne *Eerlijk over houtstook* biedt hierbij goede handvatten.

De kachelbranche wijst vaak op een vermeende reductie van fijnstof (PM_{2,5}) door nieuwe Ecodesign houtkachels, maar laat cruciale context achterwege. Onderzoek toont aan dat dergelijke kachels slechts beperkt bijdragen aan verbetering van de luchtkwaliteit. Royal Haskoning becijferde een reductie van 19% van deze uitstoot door vervanging van het bestaande kachelpark. Ter vergelijking: een volledig stookverbod zou een reductie van 75% van de uitstoot realiseren. Het plaatsen van filters

op schoorstenen draagt feitelijk slechts 1,6% bij aan verlaging van PM2,5-uitstoot. Dit zijn relevante feiten, die helderheid bieden in het debat. *Bron: d*

Het ministerie van I&W heeft inmiddels een juridisch handhaafbare aanpak geformuleerd voor een lokaal stookverbod. Door college B&W voorgestelde 'stookvenster' te koppelen aan de Stookwijzer, ontstaat een handhaafbare en uitvoerbare regeling. Het RIVM, PBL als ministerie I&W onderstrepen het belang van dergelijke maatregelen om te voldoen aan de nieuwe WHO-normen. Volgens hen moet houtstook worden uitgefaseerd om in 2030 te kunnen voldoen aan de nieuwe WHO-normen uit 2021. *Bron: e, f* Het Schone Lucht Akkoord benoemt hierom in route 3 de mogelijkheid om houtstook te reguleren. Dit is van belang, omdat de effecten van houtrook zich over een breed gebied verspreiden, wat betekent dat individuele oplossingen vaak tekortschieten. De gemeente speelt hier dus een cruciale rol in het waarborgen van de volksgezondheid. *Bron: g*

Wij hebben groot respect voor de zorgvuldige wijze waarop uw ambtenaren deze beleidsvoorstellen hebben voorbereid. Door data te koppelen aan het stookvenster en de Stookwijzer, kunnen veel klachten en handhavingskosten worden voorkomen — middelen die elders hard nodig zijn, zoals ook tijdens de raadsvergadering van 13 mei werd besproken.

Enkele feiten op een rij:

- Houtstook is verantwoordelijk voor 67% van de PAK-uitstoot ter vergelijking, de totale industrie inclusief Tatasteel is verantwoordelijk voor maar 13 % van de PAK-uitstoot. *Bron: k*
- Ook is de particuliere houtstook verantwoordelijk voor 27% van de PM2,5-uitstoot in Nederland , waarbij lokaal gezien verantwoordelijk kan zijn voor 50% van de fijnstofuitstoot. *Bron: h, i, k*
- De Ecodesign-houtkachel is geen structurele oplossing om de WHO-normen van 2030 te behalen, noch om gezonde lucht voor uw inwoners te garanderen. *Bron: f, j, k*
- Gemeente Rheden heeft (op basis van meldingen via de Stookwijzer) verhoudingsgewijs veel meldingen 560, qua overlast in Nederland. *Bron: l*
- Uw inwoners hebben recht op eerlijke, transparante informatie om het gemeentelijk beleid te begrijpen en te ondersteunen.

Wij danken u voor uw inzet en moedigen u aan om deze lijn voort te zetten — in het belang van gezondheid, leefbaarheid en duurzaamheid.

Met vriendelijke groet,

 voorzitter
Stichting Houtrookvrij

www.houtrookvrij.nl
info@houtrookvrij.nl

Bronnenlijst:

- a. [Verantwoord stoken? Niet zonder onderbouwing - Stichting Reclame Code](#)
- b. [Stichting HoutrookVrij schrijft brief naar gemeenten - Stichting Houtrookvrij](#)
- c. [Houtstook gezellig, maar ook ongezonder | Milieu Centraal](#)
- d. [Beleidsverkenning aanvullende maatregelen om de emissies van particuliere houtstook te beperken | Rapport | Rijksoverheid.nl](#) pg 61: Versnelde uitfasering van oudere toestellen. Effect 558 ton PM2,5 (19%). Pg 66: Landelijk volledig verbod op houtstook. Effect 2.240 ton PM2,5 emissiereductie (75%). Pg 69. Stimulering van filters. Effect 47 ton PM2,5 emissiereductie (1,6%)
- e. [Voorbeeldregels voor houtstook in het omgevingsplan - Schone lucht akkoord](#)
- f. [onderliggende-beslisnota-bij-kamerbrief-schriftelijk-overleg-houtstook.pdf](#)

“Om de WHO-advieswaarden van 2021 in 2030 te halen, zou volgens zowel het RIVM als het PBL particuliere houtstook moeten worden uitgefaseerd.”

“Ecodesign kachels zouden beter moeten presteren dan de oude kachels in de zin van minder vervuilende emissies. Verschillende landen zijn daarom bezig met het vervangen van oude kachels door ecodesignkachels. Tot op heden lijkt de luchtkwaliteit er in de betreffende landen echter niet substantieel door te verbeteren. Reden dat bijvoorbeeld in Canberra (Australië) houtstook nu helemaal verboden is en dat het Duitse Umwelt Bundes Amt inmiddels actief aangeeft dat houtstook niet wordt aanbevolen vanwege de schadelijkheid voor de gezondheid, bossen en het klimaat1 en warmtepompen wil stimuleren ter vervanging van houtkachels. Omdat iedere kachel vervuilende stoffen uitstoot, blijft bovendien de overlast die burens kunnen ervaren van houtstook bestaan.”

“Daarnaast zijn er signalen dat ecodesign kachels relatief meer ultrafijnstof uitstoten, hetgeen nog slechter is voor de gezondheid dan fijnstof. Dit wordt nog nader onderzocht. Samen met het feit dat het Europees Parlement op dit moment in de Richtlijn Luchtkwaliteit aanstuurt op het halen van de WHO-advieswaarden van 2021 in 2035 (hetgeen dus alleen kan als particuliere houtstook wordt uitgefaseerd), is dat reden om op dit moment terughoudend te zijn met het introduceren van nieuwe en dure Duitse systemen en/of ecodesign kachels.”
- g. [Route 3: mogelijkheden in het omgevingsplan - Schone lucht akkoord](#)
- h. [De-bijdrage-van-houtrook-aan-de-fijnstofconcentratie-in-de-leefomgeving_V1.0a.pdf](#)
- i. [Tijdschrift-Lucht-2024-2-Vieze-lucht-28-31.pdf](#)
- j. [SHV-Gemeenten-Informatie-Beleidsontwikkeling-Houtstook-Omgevingsplan-25-november-2024.pdf](#)

(In de brief staan de uitstootcijfers nog uit 2022 en blijkt de link naar het Utrechtse beleidsplan verlopen; bij de informatie met bronnen konden we de uitstoot aanpassen aan die van 2023 en is de link hersteld. Zie ook bron k)
- k. [Bronnen Flyer Gemeenten - Stichting Houtrookvrij](#)
- l. [Terugblik overlastmeldingen stookseizoen 2024-2025 | RIVM](#)

“Stijging overlastmeldingen via de Stookwijzer

Het aantal overlastmeldingen was in 2024 fors hoger dan in voorgaande jaren (figuur 1). Deze stijging betekent niet per definitie dat meer mensen meer overlast hebben ervaren. Dat kunnen we op basis van deze cijfers niet zeggen. De lancering van de campagne ‘Eerlijk over houtstook’ op 24 oktober 2024 van Milieu Centraal heeft sterk bijgedragen aan de naamsbekendheid van de Stookwijzer. Een andere mogelijke verklaring voor de stijging is de aankondiging van een aantal gemeenten om te gaan handhaven op het stoken van hout als de Stookwijzer code rood aangeeft voor postcodegebieden binnen de desbetreffende gemeente.

De Stookwijzer is in de afgelopen herfst- en wintermaanden (24 oktober tot en met 31 maart) ruim 1.750.000 keer bezocht. In dezelfde periode in de winter van 2023-2024 werd de Stookwijzer ongeveer 500.000 bezocht.

Gemeente Rheden heeft 560 overlastmeldingen, zie [ALO dataset](#) “